

Posudek vedoucí bakalářské práce Marie-Anny Hamanové „Čtení románů Dějiny světla a Básník“

Ústav české literatury a komparatistiky FF UK v Praze, obor český jazyk a literatura

Cíl práce, její účel a směřování

Marie-Anna Hamanová si jako téma své bakalářské práce zvolila oblast současné české prozaické tvorby, zabývá se romány Jana Němce *Dějiny světla* (Host, 2013) a Martina Reinera *Básník* (Torst, 2014).

V počátečních partiích práce se stručně věnuje problematice vymezení biografického románu a snaží se specifikovat vztah uvedených textů k této žánrové kategorii. V této oblasti se otevírá značné množství otázek, z nichž Marii-Annu Hamanovou zajímá nejvíce, jak jsou romány prezentovány v paratextech, co o textech deklarují jejich autoři a na základě toho, co texty představují ve vztahu k určité typologii biografického románu. Samotným jádrem práce je čtení románů s výrazným zřetelem k utváření vypravěčského subjektu. Těžištěm předložené studie je konstituování vypravěče a tázání se po jeho podobě.

Metodologie

Práce je především analýzou textu, udržet toto směřování práce vyžadovalo značné úsilí, např. už z toho důvodu, že romány v soudobém kulturním (literárněkritickém i mediálním) prostoru provázela různá vysvětlení, jak by měly být čteny, a bylo potřeba, aby se Marie-Anna vypořádala s těmito „nánosy“. Oba romány vzbudily po svém vydání mnohé diskuse, a to jak např. v otázce vztahu mezi fikčností a faktualností, tak v oblasti konstrukce vypravěčského subjektu (konkrétněji, zda je použita gramatická osoba v Němcových *Dějínách světla* pouze ornamentální manýra, nebo funkční postup). Cílem této bakalářské práce nebylo popisovat diskurs recepčního dění kolem románů, ale přistoupit k textům samotným. Problém recepce těchto románů je i charakter řeči, jakou se o nich referuje: některé ohlasy jsou koncipovány spíše tak, že upozorňují samy na sebe, nikoli tak, že by zohledňovaly samotné texty románu. Je tedy třeba ocenit, že autorka z dosavadních recepčních ohlasů vybírá ty, které přinášejí zajímavé postřehy k interpretaci textů, a tak se stále drží linie samotného čtení. Myslím, že tato linie je v práci nejzajímavější, přináší vlastní sledování a původní postřehy, ty funkčně dokládá citacemi.

Naše diskuse mnohdy probíhaly v oscilaci mezi různými kontexty a textem samým: směřovaly od problémů, které se zdály být pouze vnějškové, ale u kterých se dalo předpokládat, že se vyřeší právě návratem do textu. S tímto balancováním se Marie-Anna podle mého soudu vyrovnala se ctí.

Práce s odbornou literaturou

Pro popis způsobu vyprávění práce vychází z dnes již klasické Stanzelovy typologie. Bylo by jistě možné vzít v potaz i další literárněteoretické koncepty, které jsou v rámci naratologických zkoumání k dispozici, a zohlednit i jiné nástroje, než ty, které jsou v práci tematizovány především. V kontextu vývoje práce a debat, které jsme s diplomantkou vedly, se však domnívám, že volba jednoho konceptu byla funkční, že pro Marii-Annou bylo důležité koncentrovat se na jeden problém, kterému je možné se na prostoru bakalářské práce relativně detailně věnovat a který je možné v rámci tohoto typu práce poměrně uceleně pojmut.

Styl a prezentace

Struktura práce nebyla od začátku samozřejmá a proměňovala se. Jednou ze zásadních otázek, které si autorka kladla, byla organizace textu vzhledem k jednotlivým kategoriím (osoba, modus, perspektiva), způsob vedení dialogu mezi vlastním čtením a zvoleným teoretickým konceptem. Podstatné pak bylo, jak autorka k problému přistoupila, Marie-Anna Hamanová nevnímala zvolenou Stanzelovu typologii ani jako jedinou možnost svého čtení, ani jako definitivní a strnulou množinu, ale právě jako abstraktní model, který je potřeba neustále konfrontovat se čteným textem.

Uvedená práce splňuje standardy kladené na bakalářské práce, **doporučuji** k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou výborně až velmi dobře, a to podle průběhu obhajoby.

V Praze dne 4. 6. 2017

Mgr. Andrea Králíková, Ph.D.